

ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP 2012

Innhold

Leiar	3
Styrets beretning	4
Nøkkeltal	10
Resultat	11
Balanse	12
Kontantstrømoppstilling	13
Noter	14
Statistikk	22
English summary	30
Key figures	31

AS VINMONOPOLET
Foretaksregisteret NO 817 209 882 MVA

KJEDEKONTOR
Akersgt. 51, 0180 Oslo
Postboks 6953, St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon 04560
Telefaks 22 01 50 09

www.vinmonopolet.no
kundesenter@vinmonopolet.no

Design: Teft Design
Omslagsfoto: Ellen Johanne Jarli
Trykk: Wittusen & Jensen
Opplag: 1400

Trykket på miljøvennlig papir

Leiar årsmeldinga for 2012

I 2012 var det 90 år sidan Vinmonopolet blei etablert, og historisk sett har vi ikkje alltid vore like populære. Ei stor endring skjedde tidleg på 2000-talet då vi la om drifta frå sal over disk til sjølvbetente butikkar. Sidan den gong har vi investert mykje i varefagleg kompetanse hos dei tilsette. Målet vårt er ikkje berre å vere Noregs leiande faghandel, men òg å gi det beste kundemøtet. Dette er viktig nettopp fordi vi er avhengige av tillit i befolkninga. Utan støtte frå folket, ikkje noko vinmonopol. Så enkelt og så krevjande er det.

Vinmonopolet står stødigare i opinionen enn nokon gong. I ei omdømmeundersøking gjord av RepTrak og Apeland hamna Vinmonopolet i 2012 på ein flott andre plass, berre slått av Stormberg. Vinmonopolet skåra høgast på arbeidsmiljø, og saman med Apple skåra vi òg høgast på innovasjon. Særleg gledeleg er det at kundesenteret vårt i 2012 blei kåra til det beste i landet. Det viser at vi leverer for kundane våre i alle ledd.

Ein produkttype Vinmonopolet er pålagd å tilby, er det som formelt blir kalla "alkoholfrie festdrikker". For få år sidan var utvalet hos Vinmonopolet på dette området dårleg, men i dag har vi eit breitt utval av alkoholfrie mostar, øl, vin og musserande. Vi vil halde fram med å utvikle det alkoholfrie sortimentet vårt i 2013.

2012 baud òg på utfordringar. I fjor svarte verdien av smuglar-varer, taxfree- og grensehandel til ein tredjedel av Vinmonopolets totale omsetning. På brennevinnssida står Vinmonopolet no for halvparten av konsumet i Noreg. Held denne utviklinga fram, kan Vinmonopolet sin legitimitet bli svekt, noko som på sikt kan true sjølve monopolordninga.

Ei anna utfordring er tilgjengen. Sjølv om 90 prosent av befolkninga er fornøgde, manglar framleis nesten 200 kommunar pol. Det ønskjer både politikarar og Vinmonopolet å gjere noko med, men for at desse butikkane skal vere levedyktige, må dei drivast økonomisk forsvarleg.

Dei 1800 medarbeidarane mine i Vinmonopolet gjer ein fantastisk jobb kvar einaste dag. Saman skal vi utvikle Vinmonopolet til å bli ei enda betre bedrift slik at vi held fram å gjere oss fortente til støtte frå folket.

Kai G. Henriksen

KAI G. HENRIKSEN
Administerende direktør

Styrets beretning 2012

I 2012 kunne Vinmonopolet markere at det var 90 år sidan selskapet blei etablert. I alle desse åra har Vinmonopolet vore eit av dei viktigaste verkemidla samfunnet har for å sikre eit ansvarleg sal av alkohol.

Fråværet av privatøkonomiske interesser som motiverer for sal, og at omsetninga skjer i kontrollerte former, gjer at Vinmonopolet medverkar til eit lågare alkoholkonsum og færre skadeverknader av alkohol i Noreg for den enkelte og for samfunnet enn det elles ville ha vore.

Visjonen til Vinmonopolet er ”vi skal gjøre oss fortente til støtte frå folket”. Utan støtte frå folket, ikkje noko Vinmonopol. Visjonen signaliserer at vi aldri kan ta vinmonopolordninga for gitt, men at vi heile tida må jobbe målretta for å ha tillit i befolkninga.

2012 var eit av dei beste åra i historia til selskapet. Samtidig har auka konkurransen frå taxfree-salet og grensehandel ført til nye og forsterka utfordringar gjennom ei utflating i salet. Viss denne utviklinga held fram, vil ho svekkje det økonomiske handlingsrommet til selskapet og moglegeheitene Vinmonopolet har til å løyse samfunnsoppgåvene sine.

Ulike målinger i 2012 viser klart og tydeleg at både kundar og tilsette er svært godt nøgde. Omdømmemålinger viser at Vinmonopolet har konsolidert seg som eit av selskapene i Noreg med best omdømme. I den omfattande omdømmeundersøkinga RepTrak 2012 tek Vinmonopolet ein sterktandre plass, berre slått av Stormberg. Vinmonopolet var ei av fire bedrifter som oppnådde karakteren «fremragende omdømme». Selskapet hamna på åttandeplass i BIs kundebarometer som viser kor tilfredse kundane er, der det skåra 82 av 100 moglege poeng. Store Norske Bedrifter, i regi av Ipsos MMI (tidlegare Synovate), gav Vinmonopolet ein sjetteplass blant dei 116 bedriftene som blei målte.

Resultat frå Vinmonopolet si eiga opinionsundersøking viser at 89 prosent av befolkninga har eit godt inntrykk av selskapet. 60 prosent av dei som blei spurde, meiner at alt sal av vin, brennevin og sterke øl bør skje gjennom Vinmonopolet. Dette er det beste resultatet sidan Vinmonopolet starta med desse målingane i 2002.

Vinmonopolets overordna balanserte

målekort viser ved utgangen av 2012 at alle indikatorane er grøne unntake sjukefråvære og alderskontroll. Sjukefråværet var på 7,5 prosent i 2012, ein nedgang frå 8,5 prosent i 2011 og 0,2 prosent bak målsetjingga. Alderskontroll hadde eit resultat der 86,2 prosent av kontrollørane under 25 år blei spurde om legitimasjon, mot eit mål på 90 prosent.

Ei eiga undersøking som måler kor tilfredse medarbeidarane er, viser dei beste resultata nokosinne. Gjennomsnittsskåren for alle påstandar er på 6,06 av 7 moglege, og på spørsmål om ein er godt nøgd med jobben sin, ligg svaret på 6,3.

DET BESTE KUNDEMØTET

Vinmonopolet har som mål å vere Noregs leiande faghandel. Med eit slikt mål blir kundeservice og produktutval svært viktig. Servicekvaliteten blir målt ved å bruke «mystery-shopparar». Kontrollørane opptrer som vanlege kundar og kontrollerer servicen i butikkane. Det blir gjennomført seks umelde kontrollbesøk i alle butikkene. Kontrollen blir gjord innanfor hovudområda oversikt i butikk, menneskeleg mottaking, behovsavklaring og rådgiving, varetrykk, tilgjengeleg informasjonsmateriell og besøksavslutning. I 2012 enda gjennomsnittsskåren på 94,3 prosent. Dette er same nivået som i 2011. Samtidig aukar produktiviteten i butikkane med cirka 2,6 prosent. Dette er ei stadfesting av at vi klarer å halde på servicenivået samtidig som vi effektiviserer drifta av butikkane.

SOSIAL KONTROLL OG KAMPAJNER

Sosial kontroll er ei av dei viktigaste oppgåvene til Vinmonopolet. Målet er at ingen under 18 år skal få kjøpt vin eller øl, og at ingen under 20 år skal få kjøpt brennevin i butikkane til Vinmonopolet. Som eit viktig ledd i dette arbeidet skal dei tilsette i Vinmonopolet spørje dei kundane ein trur er under 25 år, om legitimasjon. I 2012 viste over 1,8 millionar kundar legitimasjon uoppmoda. Dette er ein auke på over 150 000 frå året før og ein auke på over 1,4 millionar sidan 2007. Våre tilsette spurde kundar om legitimasjon i overkant av 1,4 millionar gonger. Dette utgjer 4,2 prosent av totalt 33,1 millionar ekspedisjonar i 2012. Butikkane blir også målte på gjennomføringa av alderskontroll ved å bruke «mystery-shopparar». Då er personane under 25 år og registerer om dei blir spurde om legitimasjon. Totalt blei det gjennomført omrent 4 000 slike testar i butikkane til Vinmonopolet i 2012. Testane viser at 86,2 prosent av shopparane blei spurde om legitimasjon. Dette er noko svakare resultat enn i 2011. Årsaka er at den første kontrollen for året ikkje handla om kjøp av alkoholhaldig drikke, men om kjøp av gavekort, og at talet på kontrollar var redusert i 2012 frå 24 til 12. Talet på kontrollar per butikk aukar til 16 i 2013.

Vinmonopolet gjennomfører også eigne haldningskampanjar retta mot ungdom med tanke på alderskontroll og for å forhindre langing. I februar og september blei det gjennomført kampanjar for å få ungdom under 25 år til å vise legitimasjon uoppmoda, mens kampanjen mot vennelanging blei gjennomført i mai og november.

BUTIKKAR OG TILGJENGE

Vinmonopolet har som mål å sikre eit mest mogleg likt tilgjenge til butikkane over heile landet innanfor fastsette alkoholpolitiske og bedriftsøkonomiske rammevilkår. Etablering av nye butikkar blir basert på analysar av befolkningsgrunnlag, handelsmønster og avstand til nærmaste vinmonopolbutikk. Totalt blei det opna elleve nye butikkar i 2012. Ved utgangen av året var 278 butikkar i drift. Med dette er Vinmonopolet etablert i 219 av dei 429 kommunane i landet. Av Noregs befolkning på 5 millionar innbyggjarar bur 89 prosent i kommunar med eige Vinmonopol, og 95 prosent av befolkninga bur nærmare enn 30 km frå nærmaste Vinmonopol. I ei undersøking frå TNS Gallup svarte 89 prosent at tilgjengen til Vinmonopolet er godt nok der dei bur. Denne parten har auka i takt med utbygginga av butikknettet, og vi ser at betra tilgjenge i distrikta er med på å styrke oppslutninga om Vinmonopolet. Samtidig er det ved utgangen av 2012 106 kommunar utan pol som har søkt om butikk. Ønsket om å ha eit pol i eigen kommune har blitt betydeleg sterkare dei siste åra. Det vil også i åra som kjem, bli opna nye butikkar. Styret føreset at kvar nye butikk, over tid, skal dekkje sine eigne kostnader.

Vinmonopolets spesialbutikkar i Oslo og Bergen har i 2012 og gjennomført sju nyheitslanseringar – med stor suksess. Både kundar og presse har vist stor interesse for lanseringane. Vinmonopolet opplever i tillegg auka pågang frå butikkar og kundar som ønskjer at spesialprodukta skal vere meir tilgjengelege. Med bakgrunn i dette blir det no gjennomført eit prøveprosjekt med spesialutval i fire andre butikkar (CC Vest, Sandnes Kvadrat, Sandefjord og Hamar). Desse vil ha eit smalare utval enn spesialbutikkane i Oslo og Bergen.

Eit viktig element i tilgjengenget til Vinmonopolet i distrikt med låg butikkdekning er e-handel, som består av nettbutikken (vinmonopolet.no) og eit eige kundesenter (tlf. 04560) som tek imot bestillingar på e-post og telefon. Distribusjonsløysinga for e-handel blir handtert av eit sentralt lager. Posten blir distribuert direkte til kundar per post eller levert på døra. For kundar som bur i kommunar utan vinmonopolbutikk, er frakta kostnadsfri. Salet gjennom nettbutikk og kundesenter var 615 000 liter i 2012, ein auke på 0,3 prosent samanlikna med året før. På vinmonopolet.no var det drygt 5 millionar besökjande i 2012. Samanlikna med 2011 er dette ein auke på 7 prosent. Kundesenteret sende 50 000 e-postar til kundar og tok imot meir enn 80 000 telefonsamtalar.

SALET

Salet til Vinmonopolet har dei siste åra vist teikn til stagnasjon, ei utvikling som blei forsterka i andre halvår i 2012. Utflatinga kjem truleg først og fremst av den markerte auken i grensehandel og taxfree-salet ved norske flyplassar, som SIRUS, Statens institutt for rusmiddelforskning, har dokumentert. Viss denne utviklinga forsterkar seg, vil Vinmonopolet i 2013 oppleve ein nedgang i salet for første gong sidan 1996.

Totalvolumet auka med 1,9 prosent til 79,9 mill. liter. Mens salet auka med 4,3 prosent i første halvår, var det ein salsreduksjon i andre halvår på 0,2 prosent. Veksten i første halvår var noko høgare enn forventa på grunn av auka sal i to godværperiodar. Leveringsproblema til Vectura frå mai førte til at fleire serveringsstader gjorde delar av innkjøpa sine på Vinmonopolet. Stagnasjonen i andre halvår må ein sjå i samanheng med at Systembolaget flytta og utvida

ein av dei to butikkane sine i Strömstad i midten av juni.

Salet av svakvin auka med 2,2 prosent til 65,7 mill. liter og står no for 82 prosent av omsetninga til Vinmonopolet. Sterkøl og alkoholfrie drikker auka òg, med høvesvis 23 prosent (til 1,4 mill. liter) og 32,8 prosent (til 223 000 liter). Brennevin gjekk tilbake med 2 prosent (til 11,9 mill. liter), mens salet av sterkevin gjekk ned med 5,4 prosent (til 670 000 liter).

NY IT-LØYSING

Arbeidet med innføring av nye IT-løysingar som blei starta i 2007, blei vidareført i 2012. Styret har følgt prosjektet tett frå starten og gjennom ein prosess som har blitt lengre enn opphavleg føresett. I 2012 vann Bouvet konkurransen om å overta for IBM som leverandør på felta utvikling og forvaltning etter at avtalen med IBM blei sagt opp.

Ny IT-løysing har sidan 2010 vore i bruk på rekneskap og økonomi, på datavarehusida, mot leverandørar gjennom Leverandørportalen og på distribusjonssenter for netthandel.

Etter tilpassingar og rettingar begynner no systema å gi den forventa effekten gjennom meir effektive prosessar, men full effekt oppnår vi først når alle butikkane er over på systema. I løpet av 2012 har det blitt gjort omfattande utbetringar av løysinga for butikk; elleve butikkar bruker no den nye løysinga, og erfaringar frå desse vil bli innarbeidd før løysinga blir rulla ut til resten av butikkane i løpet av 2013.

Bedriftsforsamlinga har utvida investeringsramma med 15 mill. kroner for å sikre at dei nødvendige endringane blir gjennomførte i butikkloysinga.

VAREFORSYNING OG SORTIMENT

Sommaren 2012 blei eit nytt «mat og drikke»-tema testa ut i utvalde butikkar på Sør- og Austlandet. Undersøkingar viste at ein stor del av kundane til Vinmonopolet er opptekne av mat og drikke i kombinasjon. Tidlegare har Vinmonopolet prioritert land, stil eller geografiske område meir enn mat og vin i kombinasjon. I det nye konseptet "Tema: drikke til mat" vel kvar enkelt butikk sjølv ut produkt dei meiner passar til ulike matretter, basert på kjennskap til eige kundegruppa.

Det blei òg sett i gang ei storstilt satsing på

alkoholfrie produkt i 2012 med mellom anna prøvesmaking for kundar i utvalde butikkar. Alkoholfritt blei den produktgruppa med størst relativ vekst i 2012 og fekk regelmessig positiv omtale i media.

Det er gjennomført jamleg kjemisk og sensorisk kontroll av Vinmonopolets sortiment innan alle varetypar i 2012. Kontrollen er mest hyppig for produkt som er kjøpte inn av Vinmonopolet til basisutvalet. Drygt 1 600 produkt har gjennomgått kjemisk stikkprøvekontroll, og det er ikkje funne alvorlege feil eller manglar ved nokon av dei.

Ved utgangen av 2012 hadde Vinmonopolet avtale med 299 grossistar. Dei ti største grossistane representerer ein marknadsdel på 41 prosent. Grossistane bruker distribusjonsfirma/transportørar for å levere til butikkane. Dei fire største distributørene står for 99 prosent av levert volum til butikkane.

Vareforsyninga i Vinmonopolet har i 2012 i stor grad vore prega av dei problema som Vinmonopolets største distributør Vectura (52 prosent marknadsdel) opplevde i samband med flytting av anlegget sitt frå Hasle til Gjelleråsen. Dette medførte mange forseinkningar og utfordringar med utselde varer i butikk.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Grunnlaget for arbeidet med risikostyring og internkontroll er det årlege oppdragsbrevet, strategisk plan, revisjonsrapportar og interne prosessar som er breitt forankra. Resultatet av arbeidet og gjennomføringa av risikoreduserande tiltak blir rapportert til styret gjennom året.

Risikoar som kan svekkje måloppnåinga for Vinmonopolet framover, er identifiserte, og det er sett i verk oppfølgingstiltak som er tilpassa den enkelte risikoøn og kor vesentleg denne er. Aukande målkonflikt mellom inntenningskrav og handlingsrom og endringar i rammevilkåra er vurderte som å ha høg risikoprofil. Risikoar som skriv seg frå interne forhold, er vurderte som å ha ein gjennomgåande lågare profil. Det er etablert eit overordna rammeverk for styring og kontroll. Hensikta er å dokumentere og skape tillit til at aktivitetane til Vinmonopolet går føre seg under påliteleg styring og kontroll og god intern drift. Internrevisor etterprøver og verifiserer arbeidet og korleis linjeorganisasjonen følger opp og gjennom-

fører vedtekne tiltak. Resultatet blir rapportert til styret og kontrollkomiteen.

INTERNBEREDSKAP

Vinmonopolet skal kunne handtere krise-, katastrofe- og krigssituasjonar med basis i ansvaret og ressursane til eigen organisasjon og ha gode rutinar og eit klart rollemedvit i forholdet til departementet og andre sektorar og verksemder. Vinmonopolets risikoanalyse for kriser blei revidert i 2012. Som eit resultat av gjennomgangen blei den overordna krisehandteringsplanen oppdatert med to nye handteringsstrategiar for konkrete krisesituasjonar. Det blei òg gjennomført ei eiga kriseøving i august.

SAMFUNNSANSVAR

Dei nordiske alkoholmonopola har i fleire år samarbeidd om leverandørkjedeoppfølging knytt til CSR (Corporate Social Responsibility). I 2011 blei eit felles etisk regelverk, The Nordic Alcohol Monopolies' Code of Conduct (CoC), forankra i dei respektive grossistavtalane til monopolia. Frå 1. januar 2012 plikta alle grossistar å sørge for at dei salsvarene dei leverer til Vinmonopolet, er produserte på ein etisk berekraftig måte – i tråd med retningslinjene. Vinmonopolet har i 2012 aktivt føgt opp at produsentane etterlever retningslinjene, og har gjennom merksemd mot Sør-Afrika og Mexico inkludert 32 grossistar og dei 66 produsentane deira i eit oppfølgingsprogram.

DET YTRE MILJØET

Arbeid med det ytre miljøet er ein sentral del av samfunnsansvaret til Vinmonopolet. I tråd med dette heldt Vinmonopolet i 2012 fram med å implementere miljøstrategien sin. 113 butikkar blei sertifiserte som Miljøfyrtaarn i løpet av året, og ved slutten av året var 202 butikkar, nettbutikken og Kjedekontoret miljøsertifisert.

Fra mai 2011 har kundane måttå betale for bereposar hos Vinmonopolet. Dette har ført til ein betydeleg miljøgevinst ved at poseforbruksalet blei redusert med 38 prosent i 2012 samanlikna med 2010.

I 2012 er avfallshandteringen i butikk forbetra mellom anna gjennom ei meir effektiv utnytting av pappressene i butikkane. Auka utnytting har ført til større vekt per pappball, og fleire pressa ballar per henting har redusert det samla transportbehovet.

I 2012 inngjekk Vinmonopolet eit samarbeid med Enova om å redusere det totale energiforbruket. I butikkane har medvitet om energisparing auka i samband med sertifiseringa som Miljøfyrtaarn. Det er gjennomført som justering av varme-, kjøle- og ventilasjonsanlegg, installering av meir energieffektiv belysning og automatiske skyvedører ut mot fellesareala i kjøpesentera for å halde riktig og jamm temperatur i butikkane.

ORGANISASJONEN OG TILSETTE

Ved utgangen av året var det totalt 1 805 tilsette i Vinmonopolet som utførte 1 125 årsverk. 675 personar var heiltidstilsette, 1 130 jobba som deltidstilsette. Talet på tilsette har gått ned med elleve frå 2011, mens årsverk er redusert med fem i same periode. Vinmonopolet ønskjer å redusere ufrivillig deltid, og tala viser at det har vore ei positiv utvikling i løpet av året i arbeidet med å auke storleiken på deltidskontraktar. Ei utfordring er at stadig fleire butikkar er små og held ikkje opent kvar dag, og samtidig går ein stor del av salet føre seg mot helga.

Det totale sjukefråværet for 2012 var 7,5 prosent, ein nedgang i forhold til 2011 på eitt prosentpoeng. Kortidsfråværet (inntil 16 dagar) var i 2012 på 2,8 prosent mot 2,7 i 2011. Langtidsfråværet (over 16 dagar) var i 2012 på 4,7 prosent mot 5,8 i 2011. Det blir kontinuerleg arbeidd med tiltak og tilrettelegging på arbeidsplassen for at sjukefråværet skal minke. Nye reglar for oppfølging av sjukemeldinga som tredde i kraft i 2011, er tekne positivt imot i bedrifta, og tettare oppfølging og dialog mellom den sjukmellede, nærmaste leiar, sjukmeldar (lege) og NAV medverkar til betre kommunikasjon og forståing av utfordringar som både arbeidstakar og arbeidsgivar har.

Vinmonopolet har eit elektronisk avvikssystem som medverkar til auka vekt på avvik og oppfølginga av desse. I 2012 er det totalt rapportert 348 avvik. Registrerte avvik der tilsette er direkte råka, utgjer 31 tilfelle av truslar / psykisk vold, to tilfelle av fysisk vold utøvd av kundar, 13 kuttskadar, fem klemskadar, sju skadar ved lyfting/vriding og 18 registrerte avvik i samband med fall eller fallende gjenstandar. Av desse ført 23 skadar til fråvære og eller medisinsk behandling. Innanfor dei resterande avvika er 126 registrerte avvik i

samband med feil i mottekne vareleveringar, som for høgt stabla pallar, og 80 avvik i kategorien diverse feil og manglar. Det blir systematisk jobba med å førebygge skadar i Vinmonopolet. Det er gjennomført risikoanalyse i alle butikkar for å unngå skadar. Alle tilsette skal gjennomføre HMS-opplæring, og det blir gitt opplæring i butikk om bruk av tekniske hjelpemiddel for å sikre korrekt bruk. Innmelde avvik blir nøyde følgje opp for å fange opp behov for iverksettjing av tiltak på eit så tidleg tidspunkt som mogleg.

Arbeidet med likestilling er ein viktig del av personalpolitikken til Vinmonopolet. Dette gjeld ved rekruttering, kompetanseutvikling, lønnspolitikk og arbeidsvilkår. Vinmonopolet ønskjer ei mest mogleg jamm fordeling mellom kvinner og menn. Tabellen nedanfor viser fordelinga mellom kvinnelege og mannlige leiarar i Vinmonopolet ved utgangen av året.

FORDELING – KVINNER OG MENN

	Kvinner	Menn
Leiarar – totalt	52 % (54 %)	48 % (46 %)
Styret	44 % (44 %)	56 % (56 %)
Leiargruppa	29 % (29 %)	71 % (71 %)
Andre leiarar på Kjedekontoret med personalansvar	46 % (43 %)	54 % (57 %)
Butikkjefar	53 % (57 %)	47 % (43 %)
(2011-tal i parentes)		

Vinmonopolet jobbar saman med IMDi (Integrerings- og mangfaldsdirektoratet) for å legge til rette for rekruttering av innvandrarar og arbeid med mangfold i alle typar stillingar.

Vinmonopolet vil legge til rette for at tilsette som gjennom eit langt arbeidsliv har fått slitasjeskadar, kan halde fram i jobben, mellom anna gjennom at dei i større grad får moglegheita til å velje delvis uføre/AFP og dermed kunne stå lengre i jobb.

Bedrifta har i dag ei ordning med inntak av ein kontorlærerling der læretida går over to år. Frå og med 2013 ønskjer vi å utvide med inntak av ytterlegare ein lærling slik at det vil kunne vere to kontorlæringer ved Kjedekontoret.

REKNESKAP

Omsetninga til Vinmonopolet (ekskl. mva.) var 11 961,4 mill. kroner, der 6 552,2 mill.

kroner var alkoholavgifter. Dette er ein auke i omsetning på 370,7 mill. kroner frå 2011.

Etter frådrag av varekostnader og andre driftskostnader var driftsresultatet 123,1 mill. kroner.

Driftsresultatet blei 4,2 mill. kroner høgare enn i 2011. Resultatoppgangen kjem av høgare bruttoforteneste. Resultatet før skatt blei 167,5 mill. kroner, som er 8,2 mill. kroner høgare enn i 2011.

Skattekostnaden for 2012 er berekna til 47,0 mill. kroner. Stortinget har fastsett at 50 prosent av overskotet etter skatt skal gå til staten. Dette utgjer 60,3 mill. kroner.

Årsresultatet etter at skatt og delen av overskotet som går til staten, er trekte frå, utgjer 60,3 mill. kroner og blir foreslått overført til annan eigenkapital.

Kontantstraumane er negative med -50,7 mill. kroner frå operasjonelle aktivitetar. Hovudårsaka til dette er at leverandørgjelda er redusert vesentleg i løpet av 2012.

Det blei brukt 80,4 mill. kroner til investeringsaktivitetar.

Samla behaldning av kontantar og kontantekvivalentar per 31.12.2012 var 1 857,3 mill. kroner i forhold til 1 988,6 mill. kroner ved førre årsskiftet. Den gode likviditeten ved årsskiftet må sjåast i samanheng med høg omsetning mot slutten av året.

Pensjonskostnaden er auka med 17 mill. kroner i forhold til 2011. Hovudårsaka til denne auken er bruk av lågare diskonteringssats og at tendensen til å ta ut AFP har auka. AS Vinmonopolet har ei leiarpensjonsordning som blir finansiert over drifta og inngår i pensjonskostnaden.

Totalkapitalen i selskapet utgjorde 3 180,9 mill. kroner per 31.12.2012. Bokført eigenkapital var 273,0 mill. kroner, tilsvarande ein eigenkapitalprosent på 8,6. Til samanlikning var eigenkapitalen per 31.12.2011 på 466,7 mill. kroner, tilsvarande ein eigenkapitalprosent på 14,2. Endringa skriv seg frå estimeringsavvik på pensjonar på grunn av endra føresetnader.

Aksjeutbytte til eigarane blir utbetalta med 2 500 kroner. Årsrekneskapen er avgald under føresetnad om at drifta skal halde fram. Vinmonopolets kreditrisiko er låg ettersom det vesentlegaste av salet er kontantsal. Renterisikoen er òg låg som følgje av at likvide midlar hovudsakleg er plasserte i konsernkontoordning med flytande rente. Vinmonopolet er i liten grad

eksponert for valutarisiko sidan Vinmonopolet stort sett handlar i norske kroner.

FRAMTIDSUTSIKTER

Vinmonopolet utøver ulike roller – på den eine sida er selskapet eit reiskap for lågare alkoholkonsum og færre skadeverknader i Noreg ut ifrå ei helse- og alkoholpolitisk grunngiving, og på den andre sida har vi eit mål om å vere Noregs leiande faghandelskjede.

Det er lite som tyder på at Vinmonopolet som monopolordning og faghandelskjede er utfordra no når bedrifta har runda 90 år.

Samtidig blir flybillettar stadig billagare, og nordmenn får stadig betre råd. Dette har ført til ein betydeleg auke i reiseaktiviteten. Kombinert med aukande grensehandel har ein kraftig vekst i taxfreealet ført til at den registrerte alkoholomsetninga gjennom Vinmonopolet har stagnert dei siste åra, sjølv om alkoholforbruket ifølgje SIRUS er aukande. I dag er det berre mellom 50 og 60 prosent av brennevinet som blir konsumert i Noreg, som er selt gjennom Vinmonopolet.

Denne utviklinga representerer ikkje berre ei utfordring for driftsgrunnlaget til Vinmonopolet. Ho truar moglegheitene for å vidareutvikle Vinmonopolets service og fagekspertise og moglegheitene til å møte forventningane om ei ytterlegare utviding av butikknettet.

På sikt vil utviklinga også true Vinmonopolets legitimitet. Dersom vin og brennevin er noko som «berre blir kjøpt i utlandet», vil Vinmonopolet verke som ein anakronisme.

Det kjem stadig politiske uts spel, både frå lokalt og sentralt hald, om utbygging av butikknettet til Vinmonopolet. Ytterpunktet er ønsket om vinmonopolbutikkar i alle kommunane i landet. Det har òg vore fremja forslag om vin i butikk i dei kommunane som er så små at det ikkje er økonomisk grunnlag for eigen vinmonopolbutikk der.

Tilgjenge til dei varene Vinmonopolet sel, er eit område som vil få stor merksemd i styret i tida som kjem. Også i åra etter 2014 vil Vinmonopolet kunne opne nye butikkar på små stader i kommunar utan pol, men dette føreset vellykka testing av ein ny type butikk (kategori 1), der driftsforma vil vere tilpassa dei lokale forholda. Det skal komme ei utgreiing om kategori-1-butikken i 2013.

Det er viktig å få flest mogleg butikkar innanfor den økonomiske ramma som

til kvar tid finst, noko som betyr å sjå på alle ledda i ei butikktablering og i drifta og vurdere kva som er mogleg å gjere med mindre bruk av ressursar.

Vinmonopolet vil i løpet av 2013 ha fullført den initiale innføringa av ny IT-arkitektur. Det er likevel identifisert ønske om ei rekke endringar og tilpassingar som vil gjere løysinga enda betre. Desse vil bli implementerte etter kvart som ressursar blir frigjorde frå butikkutrullinga. For å kunne hente ut den ønskete effekten av prosessintegrering og nye moglegheiter er det òg nødvendig å vidareføre kompetansebygging både på kjedekontor og i butikk.

Vinmonopolet tilbyr i dag nesten 17 000 produkt, og breidda i marknaden vår er unik samanlikna med korleis det er i andre land i Europa. Sortimentsutfordingane til Vinmonopolet i dag handlar dermed ikkje om for dårlig produktbreidd, men snarare om at produktmixen i den enkelte butikken kan betrast. Ulike moglegheiter for å gi butikkane ein produktmix som i større grad tek omsyn til faktisk sal og lokal etterspurnad, blir vurderte. Dette vil medverke til betre lønnsemd og ein sortimentsstruktur som er meir kundetilpassa.

Vinmonopolet har utarbeidd ei løysing for vinauksjonar for private. Det er inngått eit samarbeid med auksjonshuset Blomqvist som skal hjelpe til med gjennomføringa av auksjonane. I 2013 er første auksjon planlagd gjennomført i fjerde kvartal.

Service og kompetanse er sentrale område det framleis skal arbeidast aktivt med i tida framover. Innsatsområde i det kommande året er å styrke det faglege miljøet rundt om i dei enkelte butikkane og å gjere opplæringsmateriell betre tilgjengeleg gjennom digitale løysingar.

Styret ønskjer å takke alle medarbeidare i butikkane og på Kjedekontoret som gjennom det daglege arbeidet sitt og den faglege duleiken sin medverkar til Vinmonopolets gode resultat.

Hill Marta Solberg
Styreleder

Margrethe Sunde
Nestleder

Marit Warncke

Inge Lønning

Gunvald Ludvigsen

Bjørn Arild Gram

Helge Storvik

Eianne Johanne Ingebrigtsen

Svend Bang Pedersen

Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Nøkkeltal

	2012	2011	2010	2009
Sal i 1 000 liter				
Svakvin	65 690	64 272	63 422	62 108
Sterkvin	670	708	781	840
Brennevin	11 851	12 097	12 617	12 874
Andre produkt	1 656	1 333	1 137	924
SUM	79 867	78 410	77 957	76 746
INNTEKTER OG RESULTAT millionar kroner				
Brutto salsinntekter	14 951,8	14 488,4	14 013,9	13 695,7
Driftsinntekter	11 971,5	11 605,9	11 228,5	10 957,7
Driftsresultat	123,1	118,9	176,6	78,5
Resultat før skatt	167,5	159,3	211,6	117,2
KAPITAL				
Total kapital i millionar kroner	3 180,9	3 280,6	2 992,9	2 766,1
Eigenkapital i millionar kroner	273,0	466,7	692,2	584,3
Del av eigenkapital i prosent	8,6	14,2	23,1	21,1
LØNNSEMD i prosent				
Bruttomargin ¹⁾	12,6	12,4	12,2	11,9
Resultatgrad ²⁾	1,4	1,4	1,9	1,1
Totalkapitalrentabilitet ³⁾	5,3	5,2	7,4	4,4
Eigenkapitalrentabilitet ⁴⁾	45,3	27,5	33,2	23,4
LIKVIDITET				
Likviditetsgrad i prosent ⁵⁾	157,1	145,6	144,9	151,3
Arbeidskapital i millionar kroner ⁶⁾	906,9	847,4	785,6	785,2
PERSONALE				
Tal på fast ansatte pr. 31.12.	1 805	1 815	1 876	1 824
Herav: Heiltidstilsette	675	671	692	675
Deltidstilsette	1 130	1 144	1 180	1 149
Tal på årsverk	1 125	1 130	1 198	1 168
Antall butikkar pr. 31.12.	278	267	259	248

Resultat

	Tal i millionar kroner	Note	2012	2011
DRIFTSINNTEKTER				
Salsinntekter		2	11 961,4	11 590,7
Andre inntekter			10,1	15,2
SUM DRIFTSINNTEKTER	11 971,5		11 605,9	
DRIFTSKOSTNADER				
Vareforbruk		3	10 468,1	10 167,4
Lønn og andre personalkostnader		4,19	885,7	839,9
Avskrivinger på varige dr.middel		13	69,5	67,5
Nedskrivinger på varige dr.middel		13	0,0	0,0
Andre driftskostnader		5	425,1	412,2
SUM DRIFTSKOSTNADER	11 848,5		11 487,0	
DRIFTSRESULTAT			123,1	118,9
FINANS				
Finansinntekter		6,8	46,9	45,1
Finanskostnader		6	2,5	4,7
SUM FINANSRESULTAT	44,5		40,4	
RESULTAT FØR SKATT			167,5	159,3
Skattekostnad (Vinmonopolavgift)		14	47,0	37,1
RESULTATET FOR ÅRET	120,6		122,2	
AVSETT TIL				
Til overskotsdel og utbytte		15	60,3	61,1
Til annan eigenkapital		18	60,3	61,1
SUM	120,6		122,2	

¹⁾ Bruttomargin = $\frac{\text{driftsinntekt} - \text{vareforbruk}}{\text{driftsinntekt}} \times 100$

²⁾ Resultatgrad = $\frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{driftsinntekt}} \times 100$

³⁾ Totalkapitalrentabilitet = $\frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{gjennomsnitt av totalkapitalen 1.1. og 31.12.}} \times 100$

⁴⁾ Eigenkapital-rentabilitet = $\frac{\text{resultat før vinmonopolavgift}}{\text{gjennomsnitt av eigenkapital 1.1. og 31.12.}} \times 100$

⁵⁾ Likviditetsgrad = $\frac{\text{omløpsmiddel}}{\text{kortsiktig gjeld}} \times 100$

⁶⁾ Arbeidskapital = $\frac{\text{omløpsmiddel} - \text{kortsiktig gjeld}}{\text{omløpsmiddel} - \text{kortsiktig gjeld}}$

Balanse

Tal i millionar kroner	Note	2012	2011
EIGEDELAR			
Lisensar og programvare	13	79,8	90,7
Utsett skattefordel	14	360,5	261,4
Varie driftsmiddel	13	243,8	222,9
Obligasjoner og aksjer	12	1,4	1,4
ANLEGGSMIDDEL		685,6	576,5
Varebehandling	9	586,4	663,4
Kundefordringar	10	27,1	26,1
Andre kortsiktige fordringar	11	24,5	26,1
Finansielle plasseringar	8	369,2	351,0
Kontantar, bankinnskot	7	1488,2	1637,6
OMLØPSMIDDEL		2 495,3	2 704,1
SUM EIGEDELAR		3 180,9	3 280,6

Tal i millionar kroner	Note	2012	2011
GJELD OG EIGENKAPITAL			
Innskoten kapital			
Aksjekapital	17	0,1	0,1
Opptent kapital			
Annan eigenkapital	18	272,9	466,7
EIGENKAPITAL		273,0	466,7
Pensjonsforpliktingar	19	1 319,5	957,2
LANGSIKTIG GJELD		1 319,5	957,2
Leverandørgjeld			
Betalbar skatt (vinmonopolavgift)	14	1 096,5	1 439,1
Skyldige offentlege avgifter		83,5	63,3
Overskotsdel og utbytte		134,2	84,3
Anna kortsiktig gjeld	15	60,3	61,1
KORTSIKTIG GJELD		1 588,4	1 856,7
SUM GJELD OG EIGENKAPITAL		3 180,9	3 280,6

Hill Marta Solberg
Styrelseleder

Margrethe Sunde
Nestleder

Marit Warncke

Inge Lønning

Gunvald Ludvigsen

Bjørn Arild Gram

Helge Storvik

Eianne J. Ingebrigtsen

Svend Bang Pedersen

Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Kontantstrømoppstilling

Tall i millioner kroner	2012	2011
LIKVIDAR TILFØRTE FRÅ VERKSEMDA		
Tilført frå verksemda for året *)	159,6	104,1
Endring leverandørar	-342,6	138,4
Endring i lager, debitorar	76,0	-3,1
Endring andre kortsiktige postar	56,3	-1,1
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRÅ VERKSEMDA	-50,7	238,4
LIKVIDAR BRUKTE PÅ INVESTERINGAR		
Investeringar i varige driftsmiddel	-80,4	-82,7
Sal av varige driftsmiddel	0,0	21,0
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRÅ INVESTERINGAR	-80,4	-61,7
LIKVIDAR FRÅ FINANSIERING		
Endring andre langsiktige fordringar	-	3,0
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRÅ FINANSIERING	-	3,0
NETTO ENDRING I LIKVIDAR GJENNOM ÅRET	-131,3	179,6
Likvidar 1.1	1 988,6	1 809,0
LIKVIDAR 31.12	1 857,3	1 988,6
SPESIFIKASJON LIKVIDAR 31.12.		
Kontanter		29,2
Bankinnskot	1 488,2	1 608,5
Finansielle plasseringar	369,2	351,0
SUM LIKVIDAR	1 857,3	1 988,6
Resultat før Skatt (Vinmonopolavgift)	167,5	159,3
Gevinst ved sal av driftsmiddel	-	-15,8
Ordinære av- og nedskrivningar	69,5	67,5
Betalbar skatt (vinmonopolavgift)	-27,0	-36,1
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalingar	9,9	-9,7
Overskotsdel	-60,3	-61,1
*) TILFØRT FRÅ VERKSEMDA FOR ÅRET	159,6	104,1

Notar til rekneskapen

(alle tal i tusen kroner der det ikke står anna)

1.0 SAMANDRAG AV DEI VIKTIGASTE REKNESKAPSPRINSIPPA

AS Vinmonopolet er underlagt lov om Aktieselskapet Vinmonopolet og avlegg årsrekneskapen i samsvar med rekneskapslova av 1998 og god regnskapsskikk i Noreg.

1.1 DRIFTSINNTEKTER

Salsinntektene er presenterte inklusive alle avgifter med frådrag for meirverdiavgift. Inntektsføring skjer ved levering av varer til kundane.

1.2 KLASIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTAR

Omløpsmiddel og kortsiktig gjeld omfattar postar som forfall til betaling innan eitt år etter innkjøpstidspunktet, og postar som knyter seg til varekrinsløpet. Andre postar er klassifiserte som anleggsmiddel / langsiktig gjeld.

Omløpsmiddel blir vurderte til det lågaste av kjøpskost og verkeleg verdi. Kortsiktig gjeld blir balanseført til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmiddel blir vurderte til kjøpskost, men nedskrivne til verkeleg verdi dersom verdifallet ikkje er forventa å vere forbigaande.

1.3 VAREBEHALDNING

Varelager blir rekneskapsført til det lågaste av kjøpskost og netto salspris (inklusiv alkoholavgift). Kjøpskost blir tilordna ved at vi bruker siste innkjøpspris som ei tilnærming til FIFO-metoden.

1.4 KUNDEFORDRINGAR OG ANDRE FORDRINGAR

Kundefordringar og andre fordringar er oppførte til pålydande etter frådrag for avsetjing til forventa tap.

1.5 KORTSIKTIGE INVESTERINGAR

Finansielle investeringar blir klassifiserte som omløpsmiddel. Kortsiktige investeringar (obligasjonar og sertifikat), som inngår i ein handelsportefølje meint for vidaresal, blir vurderte til marknadsverdi. Obligasjonar og sertifikat som blir haldne til forfall, blir vurderte til kostpris tillagd amortisert over og underkurs.

1.6 VARIGE DRIFTSMIDDEL OG IMMATERIELLE RETTAR

Balanseført driftsmiddel omfattar investe-

ringar som gir kapasitetsauke eller vesentleg betring av kvalitet. Desse er oppførte i balansen til kostpris redusert for ordinære avskrivingar og nedskrivingar. Programvarer, anten kjøpte eller eigenutvikla, er presenterte på linja for lisensar og programvare. Unnataket er operativsystem o.l. som blir leverte saman med maskinvare. Behandlinga elles er lik med varige driftsmiddel. Investeringar i butikklokale blir vurderte samla i ein portefølje ved vurdering av om verkeleg verdi er lågare enn bokført verdi. Driftsmiddel som ikkje er i bruk, blir nedskrivne til gjenvinnbart beløp.

Direkte vedlikehald av driftsmiddel blir kostnadsført kontinuerleg under driftskostnader, mens påkostnader eller forbetringar blir tillagde kostprisen til driftsmiddelet og avskrivne i takt med driftsmiddelet.

Tap ved sal av anleggsmiddel er berekna som differansen mellom salssum og bokført verdi og er presentert netto under andre driftskostnader. Vinst ved sal av anleggsmiddel, som er berekna på tilsvarende måte, er presentert netto under andre inntekter.

1.7 VINMONOPOLAVGIFT

Frå og med innteksåret 2012 blir vinmonopolavgifta avvikla, og AS Vinmonopolet blir såleis underlagt alminneleg skatteplikt.

Utsett skatt er berekna med 28 prosent på grunnlag av dei mellombelte forskjellane som eksisterer ved utgangen av rekneskapsåret mellom rekneskapsmessige og skattemessige verdiar. Negative mellombelte forskjellar og positive mellombelte forskjeller som blir reverserte eller kan reverserast i same periode, er utlikna.

1.8 Pensjonsforpliktingar

Dei tilsette i Vinmonopolet er knytte til Statens Pensjonskasse (SPK). Selskapet har dessutan pensjonsordningar i samband med avtalefest førtidspensjon (AFP) og lønnsytingar utover 12 G. Pensjonsordninga for lønnsytingar utover 12 G er finansiert over drift.

Pensjonsordninga i SPK er forsikrings-teknisk oppbygd. Ordninga er likevel ikkje fondsbasert. Utbetalinger av pensjone er garantert av staten (pensjonslova §1). Premiefastsetjing og berekning av pensjonsforpliktingane skjer etter aktua-

rielle prinsipp. Det blir simulert ei avkastning av fondsmidlar tilsvarende langsiktige statsobligasjonar. Avvik i den faktiske utviklinga frå berekningsføresetnadene vil kunne gi både ei over- og underfinansiering av ordninga. Ved overgangen til forsikrings-teknisk oppbygging i 1995 var pensjonsordninga i balansen sidan fondsmidlar blei sette til berekna pensjonsforplikting på dette tidspunktet.

Vinmonopolet følger Norsk Regnskaps-standard 6A som gir regnskapspliktige moglegheit til å bruke rammeverket i International Accounting Standard 19 (IFRS).

Berekna kostnad for året blir ført over resultatrekneskapen som lønn og andre personalkostnader. Noverdien av pensjonsforpliktinga er etter frådrag for berekna pensjonsmidlar klassifisert som langsiktig gjeld i balansen. Estimatendringar blir ført kontinuerleg direkte mot eigenkapitalen.

I 1997 blei det forhandla fram avtalefest førtidspensjon (AFP). Ordninga inneber at tilsette kan gå av med pensjon ved fylte 62 år eller seinare. Ved fylte 67 år går arbeids-takar over på normal pensjon. Det blir betalt ordinær premie til AFP i perioden. Den ordinære pensjonsforpliktinga frå fylte 67 år blir kostnadsført i perioden fram til truleg tidspunkt for førtidspensjonering (AFP).

Ved berekning av AFP-forpliktingane er det brukt same føresetnad som for dei ordinære pensjonsforpliktingane i tillegg til estimat for tendens til å ta ut AFP.

1.9 LEIGEAVTALAR

Leigeavtalar der det mest vesentlege av risiko og avkastning er knytte til eigarskapen og ikkje til leigeavtalen, blir behandla som operasjonelle leigeavtalar, og leigebe-talingar blir klassifiserte som driftskostnad i rekneskapen.

1.10 KONTANTSTRAUMOPPSTILLING

Kontantstraumoppstillinga er utarbeidd etter den indirekte metode. Kontantar og kontantekvivalentar omfattar kontantar, bank og finansielle plasseringar.

1.11 VALUTA

Transaksjonar i utenlandsk valuta blir omrekna til kurser på transaksjonstids-punktet. Valutakursendringar resultatfører vi kontinerleg i rekneskapsperioden under finanspostar.

2 SAL SINNTEKTER

Fordeling hovudvaregrupper (tal i millionar)	2012	2011
Svakvin	7 365,4	7 048,1
Sterkvin	118,5	121,2
Brennevinn	4 289,7	4 271,8
Øvrige produkt	149,2	112,1
Andre salsvarer	38,5	37,4
Sum	11 961,4	11 590,7

Alkoholavgifter utgjer 6 552 mill. kroner av salsinntekter og varekostnader (6 427 mill. kroner i 2011).

Godtgjersler leiargruppa 2011

1000 kroner	Lønn	Pensjonskostnad	Andre godtgjersler	Sum
Kai G. Henriksen	1952	764	179	2 895
Siv Tophøj	1 088	262	117	1 467
Lasse Moen*	1102	82	81	1 265
Trond I. Nilsen*	851	136	93	1 080
Erlend Leinum	1 353	399	117	1 869
Britt M. Rutgersen	954	150	106	1 210
Lars Sogn	1116	214	107	1 437
Halvor Bing Lorentzen	792	126	111	1 029

*Lasse Moen slutta 31/7, og Trond I Nilsen fungerte som kjededirektør frå 1/7

Samla utbetalte styrehonorar i 2012 er kr 1 118 000,-, av dette kr 200 000- til styreleiar. For 2011 var det utbetalte styrehonorar på kr 1 118 000,-, av dette kr 200 000,- til styreleiar. Samla honorar til bedriftsforsamlinga var kr 94 484,- (i 2011 kr 45 490,-)

Administrerande direktør Kai G. Henriksen har ein 12 md. etterlønnsavtale. Pensjonsalderen hans er 66 år.

Revisjonshonorarer (eks. mva)

1 000 kroner	2012	2011
Lønn	670 506	646 561
Arbeidsgivaravgift	86 383	84 341
Pensjonskostnader inkl. arb.giv.avg.	113 803	96 778
Innleidt arbeidskraft	6 242	5 168
Andre godtgjersler	8 809	7 086
Sum	885 743	839 934

5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader inkluderer desse kostnadene:

1 000 kroner	2012	2011
Andre personalkostnader	39 492	31 101
Frakt og transport	13 298	13 573
Energi	11 341	14 091
Kostnader lokaler	160 951	156 715
Inventar og driftsmaterialer	16 155	17 048
Vedlikehald- og servicekostnader	68 975	48 595
Eksterne tenester	28 979	29 749
Kontorekvisita, trykksaker mv.	4 947	5 310
IT, telefon, porto mv.	18 615	18 271
Reisekostnader	14 993	12 419
Informasjons- og emballasjemateriell	16 481	26 627
Forsikringar og bankkostnader	21 647	21 799
Andre kostnader	9 260	16 951
Sum	425 134	412 248

Godtgjersler leiargruppa 2012

1000 kroner	Lønn	Pensjonskostnad	Andre godtgjersler	Sum
Kai G. Henriksen	2 064	670	174	2 908
Siv Tophøj	1 125	257	112	1 494
Elisabeth Hunter**	1 142	120	107	1 369
Jan-Olav Styrvold**	987	126	107	1 220
Trond I. Nilsen*	862	127	94	1 083
Erlend Leinum	1 399	369	111	1 879
Lars Sogn	1 222	232	122	1 576
Halvor Bing Lorentzen	844	124	111	1 079

*Trond I. Nilsen slutta som fungerande kjededirektør 29/2

** Elisabeth Hunter begynte 6/2, og Jan-Olav Styrvold begynte 1/2

6 FINANSPOSTAR

Finanspostar inneholder følgjande inntekter og kostnader:

	1 000 kroner	2012	2011
FINANSINNTEKTER			
Renteinntekter bank	26 120	29 225	
Avkastning obligasjoner og fastrenteavtalar	2 529	3 303	
Ekstern plassering	18 271	12 550	
Andre finansinntekter	24	29	
SUM	46 944	45 107	
FINANSKOSTNADER			
Rentekostnader bank	2 195	2 199	
Andre finanskostnader	265	2 515	
SUM	2 460	4 714	

7 KONTANTAR OG BANKINNSKOT

Per 31.12.2012 var 9 196,- kroner av bankinnskotet til selskapet avsett til betaling av skattetrekk for tilsette (27,1 mill. kroner i 2011). Bankbehaldninga er plassert på konsernkontosystem i Sparebanken Midt-Norge.

8 FINANSIELLE PLASSERINGER

Vinmonopolets finansielle plasseringar består av følgjande:

1 000 kroner	Kostpris	Markedsverdi	Bokført
Fastrenteinnskot	67 122	67 122	67 122
Obligasjoner	5 233	5 126	5 126
Ekstern plassering	286 334	296 916	296 916
SUM	358 689	369 164	369 164

Fastrenteinnskot og obligasjoner er bokførte til lågaste av kostpris og marknadsverdi.

Ekstern plassering består av eit samla innskot til forvaltar som har investert midlane på vegner av AS Vinmonopolet i særinnskot, obligasjoner og sertifikat med fast rente innanfor stats-, industri- og finanssektoren. Plasseringa hadde ved utgangen av 2012 ein gjennomsnittleg durasjon på 2,5 år, og dersom investeringane ikkje blir realiserte før ved forfall, vil dette gi ei gjennomsnittleg årleg avkastning på 3,3 prosent. Den gjennomsnittlege løpetida til porteføljen skal vere frå 1 til 5 år. Investeringa har for 2012 gitt ei gjennomsnittleg faktisk avkastning på 6,48 prosent p.a.

Investeringane gjennom forvaltar (ekstern plassering) inngår i ein handelsportefølje meint for vidaresal og er vurderte til marknadsverdi. Det er inntektsført ein unrealisert vinst på kr 18 067 971 per 31.12. 2012.

9 VAREBEHALDNING

Vinmonopolets varebeholdning er fordelt på 278 butikkar i tillegg til eit eige lager som handterer utsending for fjernhandelskanalen. Verdien av varebeholdninga er vist i tabellen under:

1 000 kroner	2012	2011
Varelager i butikk	582 581	659 725
Varelager fjernhandel	4 071	3 942
Total varelagerbeholdning	586 652	663 667
Ukurans	-300	-300
SUM	586 352	663 367

10 KUNDEFORDRINGAR

Kundefordringar er oppførte til pålydande etter frådrag for avsetjing til forventa tap på krav med kr 375 000 (i 2011 kroner 375 000).

I kundefordringar inngår krav mot kredittkortselskap med MNOK 11,9.

11 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Andre kortsiktige fordringer er oppførte til pålydande og består av:

1 000 kroner	2012	2011
Tilkomne renteinntekter	1 574	1 589
Forskotsbetalte kostnader	22 750	18 651
Andre kortsiktige fordringer	221	5 834
SUM	24 545	26 074

12 LANGSIKTIGE FORDRINGER OG AKSJAR

Langsiktige fordringer og aksjar er oppførte til pålydande og består av:

1 000 kroner	2012	2011
Obligasjons- og pantelån	1 110	1 110
Aksjer	327	327
SUM	1 437	1 437

Obligasjons- og pantelån er ytt i samband med leigeavtalane til selskapet. Låna er rentefrie og bundne inntil kontraktsutløp. Posten aksjer består av Norsk GlassGjenvinning AS med kr 227 020 (røyste- og eigardel er 22,7 prosent) og aksjar i det heilåtte datterselskapet Nordpolet AS kr 100 000, sjå note 21 for ytterlegare informasjon.

13 LIENSAR, PROGRAMVARE OG VARIGE DRIFTSMIDDEL

1 000 kroner	Programvare	Anlegg under utføring	Totalt		
Kjøpskost 01.01	151 529		151 708		
Tilgang	10 000		10 000		
Nedskrivning	-		-		
Avgang	-		-		
Overført frå anlegg under utføring	179		-179		
Kjøpskost 31.12	161 708		161 708		
Akkumulert avskriving 01.01	60 962		60 962		
Avskrivinga for året	20 939		20 939		
Nedskrivning	-		-		
Avgang	-		-		
Akkumulert avskriving 31.12	81 901		81 901		
Bokført verdi 01.01.2012	90 567		179		
Bokført verdi 31.12.2012	79 807		79 807		
Ordinære avskrivingar bereknar vi på bakgrunn av økonomisk levetid for driftsmidla, og dei blir fordele lineært etter ein sats frå 10 til 33,3 %.					
1 000 kroner	Anlegg under utføring	Forretningsbygg	Leigde lokaler	Transportmiddel	Inventar
Kjøpskost 01.01	719	70 218	178 248	1 787	403 341
Tilgang	-	50	10 176	-	37 528
Nedskrivning	-	-	-	-	-
Avgang	-	-	-	-	-
Overført frå anlegg under utføring	-719	0	564	0	155
Kjøpskost 31.12	-	70 268	188 988	1 787	441 024
Akkumulert avskriving 01.01	33 549	117 286	1749	316 171	
Avskrivinga for året	1 274	12 192	24	22 727	
Nedskrivning	-	-	-	-	-
Avgang	-	-	-	-	-
Akkumulert avskriving 31.12	34 823	129 478	1 773	338 898	
Bokført verdi 01.01.2012	719	36 669	60 962	38	87 170
Bokført verdi 31.12.2012	-	35 445	59 510	14	102 126
1 000 kroner	EDB-utstyr/kontormask.	Tomter	Kunst	TOTALT	
Kjøpskost 01.01	79 681	4 562	1163	739 719	
Tilgang	21 714	-	-	69 468	
Nedskrivning	-	-	-	-	
Avgang	-	-	-	-	
Overført frå anlegg under utføring	-	-	-	-	
Anskaffelseskost 31.12	101 395	4 562	1163	809 187	
Akkumulert avskriving 01.01	48 052	-	-	516 807	
Avskrivinga for året	12 316	-	-	48 533	
Nedskrivning	-	-	-	-	
Avgang	-	-	-	-	
Akkumulert avskriving 31.12	60 368	-	-	565 340	
Bokført verdi 01.01.2012	31 629	4 562	1163	222 913	
Bokført verdi 31.12.2012	41 027	4 562	1163	243 847	

Ordinære avskrivingar blir berekna på bakgrunn av økonomisk levetid for driftsmidla og fordele lineært etter følgjande satsar:

Forretningsbygg	1,5 - 5 %
Leide lokaler	10 %
Transportmidler	20 %
Inventar	15 - 20 %
EDB-utstyr/kontormaskiner	20 - 33,3 %
Tomter	0 %
Kunst	0 %
Anlegg under utføring	0 %

14 SKATTEKOSTNAD

Dei skatteaukande og skattereduserande forskjellane for året er knytte til:

1 000 kroner	2012	2011
Varige driftsmiddel	-1 273	-13 396
Fordringar	-375	-375
Varelager	-300	-300
Pensjonsforpliktingar	-1 319 547	-957 188
Rekneskapsmessige avsetjingar	-	-
Vinst- og tapskonto	29 743	37 179
Andre forskjellar	4 259	424
Sum grunnlag	-1 287 493	-933 656
Skattesats	28 %	28 %
Utsett skattefordel	-360 498	-261 424

Skattekostnaden for året bereknar vi som følgjer:

1 000 kroner	2012	2011
Grunnlag betalbar skatt	168 632	129 536
Betalbar skatt for året	47 217	36 260
Endring utsett skattefordel *)	-265	-2 622
For lite avsett betalbar skatt tidlegare år	3 491	
Sum skattekostnad	46 952	37 129

*) Av endring utsett skattefordel er ein auke på 98 809 mill. kroner knytt til estimatavvik på pensjon korrigert direkte mot eigenkapitalen.

Avstemming av skattekostnaden/vinmonopolavgift:

1 000 kroner	2012	2011
28% av resultat før skattekostnad	46 911	44 590
28% av permanente forskjellar	41	326
28% av Vinmonopolavgift foregående år	0	-7 565
For lav skattekostnad 2010 **)	0	-223
Skattekostnad 2012	46 952	37 129

**) For låg skattekostnad 2010 består av TNOK 3 491 i for lite avsett betalbar skatt og TNOK 3 714 i auke utsett skattefordel.

Skyldig betalbar skatt i balansen består av skyldig vinmonopolavgift for 2011 og skyldig betalbar skatt for 2012 på til saman 83,5 mill. kroner.

15 OVERSKOTSDEL

Det er berekna 50 % overskotsdel av resultat etter vinmonopolavgift for 2012.

16 ANNA KORTSIKTIG GJELD

Anna kortsiktig gjeld inkluderer følgjande:

1 000 kroner	2012	2011
Lån frå tilsette gjennom eige interessekontor	70 743	70 955
Gavekort	36 041	29 770
Andre tilkomne kostnader	1 095	5 144
Skyldig lønn og feriepengar	105 958	103 056
SUM	213 837	208 925

17 AKSJEKAPITAL

Aksjekapitalen til selskapet består av 100 aksjar à kroner 500,-. Staten eig alle aksjane.

18 EIGENKAPITAL

		2012	2011
1 000 kroner	Aksjekapital	Annan eigenkapital	
Eigenkapital 01.01.	50	466 720	692 182
Årsresultat		120 586	122 111
Estimatavvik pensjon		-254 081	-286 467
Overskotsdel		-60 293	-61 055
Eigenkapital 31.12.	50	272 933	466 770

19 PENSJONSFORPLIKTINGAR

Vinmonopolet har pensjonsordningar som omfattar i alt 1 929 personar (1 815 i 2011). Ordingane gir rett til definerte framtidige ytingar. Desse er i hovudsak avhengige av talet på oppningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytingane frå folketrygda. Vinmonopolets pensjonsordningar er organiserte gjennom Statens Pensjonskasse. I tillegg til den kollektive pensjonsordninga har leiane tilsette ein tilleggspensjon som blir finansiert over selskapsdrifta. Pensjonsordningane til selskapet tilfredsstiller krava i lov om obligatorisk tenestepensjon. Ved berekning av netto pensjonskostnad for året legg vi føresetnader for føregående år til grunn. Under viser vi føresetnaderne som er lagde til grunn for å beregne netto pensjonsforpliktingar. Dei aktuarmessige føresetnaderne er baserte på vanlege føresetnader innan forsikring når det gjeld demografiske forhold.

Føresetnader	2012	2011
Diskonteringssats	2,30 %	2,60 %
Lønnsregulering	3,50 %	3,50 %
Pensjonsregulering	2,50 %	2,50 %
Avkastning på pensjonsmidlar	4,00 %	3,80 %
G-regulering	3,25 %	3,25 %
Frivillig avgang	3,00 %	3,00 %
Årleg tendens til uttak - AFP (62-67 år)	15,00 %	13,00 %

Pensjonskostnaden for året kjem fram slik:

Netto pensjonskostnad i perioden i 1 000 kroner

Noverdi av pensjonsoppethinga for året	102 612	80 794
Rentekostnad av tilkomme pensjonsforpliktingar	49 175	58 855
Risikopremie/administrasjon	2 214	1 916
Avkastning av pensjonsmidlane	-41 824	-46 428
Resultatført estimatendring (inntekt)		
Resultatført levealderjustering 1943-1953 årskull	-	-
Resultatført endring i pensjonsregulering til alderspensjon -		
Netto pensjonskostnad	112 177	95 137
Arbeidsgivaravgift	13 793	13 414
Netto pensjonskostnad før tilsett trekk	125 970	108 551
Medlemsdelen trekt	12 167	11 773

Total netto pensjonskostnad

113 803

96 778

Pensjonsforpliktingar og pensjonsmidlar kjem fram slik:

Per 31.12. i 1 000 kroner	2012	2011
Pensjonsforpliktingar brutto - DBO	-2 320 074	-1 918 907
Verdi av pensjonsmidlar	1 163 591	1 080 004
Berekna netto pensjonsforplikting	-1 156 483	-838 903
Arbeidsgivaravgift	-163 064	-118 285
Balanseført netto pensjonsforplikting	-1 319 547	-957 188

20 LEIGEFORPLIKTINGAR

Selskapet har kontraktsfeste leigeforpliktingar som medfører følgjande utbetalingar dei nærmaste åra (tal i tusen):

2013	2014	2015	2016	2017
131 711	117 850	80 645	70 091	39 906

Talet på leigavtalar, som er leige av butikklokale, er 278. Ved leige av butikklokale er det vanleg å inngå avtalar med ei lengd på 5 år.

21 NORDPOLET

AS Vinmonopolet overtok 01.01.1999 drifta av Nordpolet AS på Svalbard. Innskoten aksjekapital er kroner 100 000. Nordpolets overskot skal tilbakeførst lokalsamfunnet på Svalbard gjennom Svalbardrådet og blir derfor ikkje konsolidert.

Dotterselskapet er vurdert til bokført verdi i rekneskaper til AS Vinmonopolet

Resultat 1 000 kroner	2012	2011
Salgsinntekter	19 962	19 922
Vareforbruk	10 731	11 299
Ordinære avskrivinger	0	0
Andre driftskostnader	3 687	3 603
Driftsresultat	5 544	5 020
Finanspostar	98	109
Årsresultat	5 642	5 129
Disponering av resultat: Til Svalbardrådet	5 642	5 129

Balanse per 31.12 i 1 000 kroner	2012	2011
Omløpsmiddel	0	0
Eigedeler	10 220	9 694

Til Det Kongelege Helse- og omsorgsdepartement

Melding frå revisor

Fråsegn om årsrekneskapen

Vi har revidert årsrekneskapen for Vinmonopolet, som viser eit overskot på kr 120 586 023. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2012, resultatrekneskap, kontantstraumoppstilling for rekneskapsåret avslutta per denne dato, og ei beskriving av vesentlege rekneskapsprinsipp som er nytta, og andre noteopplysningar.

Styret og dagleg leiar sitt ansvar for årsrekneskapen

Styret og dagleg leiar er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at den gir eit rettvisande bilet i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapsskikk i Noreg, og for slik intern kontroll som styret og dagleg leiar finn nødvendig for å gjere det mogleg å utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av misleg framferd eller feil.

Revisor sine oppgåver og plikter

Oppgåva vår er, på grunnlag av revisjonen vår, å gi uttrykk for ei meinings om denne årsrekneskapen. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisionsskikk i Noreg, medrekna International Standards on Auditing. Revisionsstandardene krev at vi etterlever etiske krav og planlegg og gjennomfører revisjonen for å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon.

Ein revisjon inneber utføring av handlingar for å innhente revisjonsbevis for beløpa og opplysingane i årsrekneskapen. Dei valde handlingane avheng av revisor sitt skjønn, mellom anna vurderinga av risikoane for at årsrekneskapen inneheld vesentleg feilinformasjon, anten det skuldast misleg framferd eller feil. Ved ei slik risikovurdering tek revisor omsyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapet si utarbeiding av ein årsrekneskap som gir eit rettvisande bilet. Føremålet er å utforme revisjonshandlingar som er formålstenlege etter tilhøva, men ikkje å gi uttrykk for ei meinings om effektiviteten av selskapet sin interne kontroll. Ein revisjon omfattar også ei vurdering av om dei rekneskapsprinsippa som er nytta, er formålstenlege, og om rekneskapsestimata som er utarbeidde av leiinga, er rimelege, samt ei vurdering av den samla presentasjonen av årsrekneskapen.

Vi meiner at innhenta revisjonsbevis er tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Konklusjon

Vi meiner at årsrekneskapen er avgjeven i samsvar med lov og forskrifter og gir eit rettvisande bilet av den finanzielle stillinga til Vinmonopolet per 31. desember 2012, og av resultata og kontantstraumar for rekneskapsåret som vart avslutta per denne dato i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapsskikk i Noreg.

Fråsegn om andre tilhøve

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, meiner vi at opplysingane i årsmeldinga om årsrekneskapen, føresetnaden om at drifta skal halde fram, og framlegget om bruk av overskotet er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskriven ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller foreklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", meiner vi at leiinga har oppfylt plikta si til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av selskapet sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Oslo, 21. mars 2013
Pricewaterhouse Coopers

Leif Arne Jensen
Statsautorisert revisor

Merk: Denne oversettinga frå bokmål er utarbeidd utelukkande av informasjonsomsyn.

Statistikk

Tabell 1 Selde varemengder 2003–2012, hovedvaretype, 1000 liter

År	Totalt	Brennevin ¹	Sterkvin ²	Svakvin ³	Øl ⁴	Alkoholfritt ⁵
2003	60 985	11 538	1141	47 529	697	80
2004	63 338	11 389	1 098	50 064	705	83
2005	66 410	11 678	1 047	52 893	708	85
2006	68 749	12 080	1 001	54 878	698	92
2007	71 079	12 657	958	56 651	715	98
2008	73 828	12 797	895	59 278	755	102
2009	76 746	12 873	840	62 108	820	104
2010	77 957	12 601	785	63 433	1 000	139
2011	78 410	12 097	708	64 271	1 165	168
2012	79 867	11 851	670	65 690	1 432	223

Tabell 2 Selde varemengder 2008–2012, hovedvaretype og alkoholinnhold, 1000 liter

Varegruppe	2008	2009	2010	2011	2012
Brennevin 1	12 797	12 873	12 601	12 097	11 851
Over 22 volumprosent	11 606	11 617	11 270	10 744	10 517
15 – 22 volumprosent	1 180	1 195	1 200	1 161	1 203
7 – 15 volumprosent	8	59	102	146	98
Under 7 volumprosent	3	3	29	46	33
Sterkvin 2	895	840	785	708	670
15 – 22 volumprosent	806	798	745	671	609
Under 15 volumprosent	89	43	40	37	61
Svakvin 3	59 278	62 108	63 433	64 271	65 690
Øl 4	755	820	1 000	1 165	1 432
Alkoholfritt/lettvin 5	102	104	139	168	223
I alt	73 828	76 746	77 957	78 410	79 867

Tabell 3 Selde mengder brennevin¹ 2008–2012, ulike varetypar, 1000 liter

Varetypenamn	2008	2009	2010	2011	2012
Vodka	4 007	3 901	3 749	3 593	3 560
Druebrennevin	2 811	2 750	2 580	2 385	2 243
- Cognac	2 048	1 997	1 870	1 740	1 634
- Anna druebrennevin	763	753	710	645	609
Whisky	1 362	1 383	1 353	1 303	1 301
- Skottland	978	984	951	902	877
Maltwhisky	91	97	111	114	131
Annan skotsk whisky	887	886	840	788	747
- Irland	165	177	185	182	190
- Canada	132	133	122	117	120
- USA	86	88	92	98	109
Akevitt	1 184	1 237	1 252	1 226	1 240
Likør	1 298	1 322	1 291	1 222	1 187
- Likør under 22 %	887	916	885	830	802
- Likør over 22 %	411	406	406	392	385
Urtelikør	136	129	123	112	104
Sitruslikør	83	85	85	80	76
Annan	193	192	198	200	205
Bitter	598	617	614	614	623
- Bitter over 22 %	552	610	614	614	623
- Bitter under 22 %	46	7	0	0	0
Gin	534	536	517	485	466
Rom	163	165	167	154	154
- Hvit rom	104	107	107	99	99
- Brun rom	59	58	60	55	55
Fruktbrennevin	66	67	69	68	70
- Tequila	42	45	45	42	41
- Calvados	21	21	20	21	21
Genever	28	26	24	22	19
Anna brennevin	747	869	985	1 026	989
- Anna brennevin over 22 %	488	535	539	505	457
- Anna brennevin under 22 %	258	334	446	521	532
Totalt	12 797	12 873	12 601	12 097	11 851

Tabell 4 Selde mengder sterkvin² 2008–2012, 1000 liter

Sterkvin	2008	2009	2010	2011	2012
Vermut		501	465	423	376
Portvin		134	140	137	133
Sherry		161	144	134	121
Madeira		13	16	17	12
Annan sterkvin		86	74	74	67
Sterkvin, totalt		895	840	785	708

Tabell 5 Selde mengder svakvin³ etter varetype, land og distrikt, 2008–2012, 1000 liter

Land	2008	2009	2010	2011	2012	Land	2008	2009	2010	2011	2012
RAUDVIN	41 398	43 006	43 353	43 015	43 382	- Sør-Afrika	189	256	280	281	276
- Italia	11 098	12 890	14 152	14 934	16 398	- Portugal	137	145	150	192	282
Puglia	3 738	4 306	4 604	4 638	5 039	- USA	205	235	174	174	178
Veneto	1 806	2 077	2 872	3 651	4 456	- Andre land	114	96	132	180	207
Piemonte	1 054	1 555	2 233	2 597	2 557	MUSSERANDE VIN	1 995	2 280	2 571	2 814	3 180
Toscana	1 475	1 776	1 737	1 738	1 881	- Spania	757	847	892	964	978
Abruzzo	1 857	2 022	1 829	1 653	1 672	- Italia	479	573	729	884	1 185
Sicilia	346	270	330	290	335	- Frankrike	526	582	666	666	725
Andre italienske	822	885	547	367	457	Champagne	289	284	334	349	358
- Spagna	6 295	5 298	6 068	6 197	5 984	Andre franske	237	293	332	317	367
Catalonia	850	761	1 140	1 222	1 078	- Andre land	233	278	283	300	292
Rioja	1 313	1 329	1 276	1 216	1 231	ROSÉVIN	944	1 165	1 310	1 552	1 744
Navarra	373	337	344	354	283	- Italia	217	301	351	399	438
Andre spanske	3 759	3 500	3 308	3 405	3 392	- Frankrike	242	242	301	383	505
- Frankrike	7 727	7 187	6 200	5 573	5 378	- Spania	240	251	215	286	202
Languedoc-Roussillon	4 804	4 527	3 978	3 451	3 047	- USA	19	107	154	173	242
Rhône 7	1 180	1 087	1 059	946	1 235	- Portugal	100	105	111	113	98
Bordeaux	436	367	340	335	393	- Andre rosévin	126	159	178	198	259
Burgund	230	237	231	300	279	AROMAT					

Tabell 6. Butikkenes omsetning 2012, 1000 kroner og liter

Butikknavn	Brutto omsetning 1000 kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholfritt
Alta	68 369	342 972	70 293	1 591	265 531	4 789	768
Andenes	15 680	78 521	17 697	447	59 017	1 085	275
Arendal	121 155	683 011	95 087	6 130	571 237	9 143	1 415
Asker	208 815	1 221 589	95 103	9 249	1 096 362	17 303	3 570
Asker	95 911	557 858	46 423	3 963	496 962	9 002	1 507
Holmen Senter	112 904	663 731	48 681	5 286	599 400	8 301	2 063
Askim	54 272	275 295	57 491	2 856	209 921	4 255	771
Askvik, opna 7. juni	4 575	23 593	4 464	189	17 874	869	198
Askøy	48 280	266 031	39 626	1 728	219 979	3 910	788
Austevoll, opna 19. april	8 597	46 516	6 540	257	38 958	595	167
Bardufoss	27 151	136 959	27 607	758	106 105	2 027	462
Beitostølen	11 709	62 091	8 282	475	52 231	946	157
Bergen	945 679	5 294 233	632 660	34 799	4 496 660	115 583	14 531
Arna	51 728	281 996	45 074	1 635	230 319	4 264	704
Bergen Storsenter	113 602	634 277	77 215	4 766	524 956	25 444	1 895
Fyllingsdalen	80 981	464 968	56 104	3 006	397 293	7 423	1 143
Lagunen	138 542	797 587	79 401	4 574	696 205	15 239	2 169
Laksevåg	44 263	246 502	34 174	1 745	204 966	4 931	686
Nesttun	61 104	345 453	37 608	2 830	298 027	5 988	1 000
Sletten, ombyg. 16. november	87 729	511 179	52 287	3 967	444 955	8 577	1 393
Valkendorfsgt.	138 433	710 085	82 839	4 378	597 209	23 793	1 865
Vestkanten	79 862	444 875	63 629	2 620	370 408	7 084	1134
Åsane	149 434	857 311	104 331	5 279	732 321	12 838	2 542
Bjørkelangen	26 257	124 512	30 678	1 285	90 541	1 685	324
Bodø	215 333	1 154 934	177 394	7 021	944 848	22 489	3 181
Bodø sentrum	73 079	376 818	66 050	2 097	300 655	7 076	941
City Nord	142 254	778 116	111 344	4 924	644 192	15 413	2 241
Brattvåg	12 882	66 985	13 373	561	52 138	682	231
Brekstad	35 239	164 631	42 271	1 570	118 374	2 048	369
Broklandsheia	12 462	66 744	11 686	464	53 677	793	124
Bruhagen, opna 22. november	2 189	10 120	2 406	121	7 189	340	64
Bryne	58 935	309 745	51 541	2 191	246 554	8 219	1 240
Bønnaysund	36 289	173 729	39 805	1 644	129 328	2 522	431
Buskerud Storsenter	84 392	444 635	77 040	4 937	351 867	9 646	1 144
Bærum	359 042	2 076 648	179 278	21 075	1 844 638	26 392	5 256
Bekkestua	102 813	586 956	42 350	5 467	530 278	7 242	1 610
Kolsås	117 924	687 644	67 494	6 289	603 609	8 764	1 488
Sandvika	70 950	408 717	38 579	4 222	358 934	5 947	1 035
Østerås	67 355	393 331	30 854	5 097	351 817	4 440	1 122
Bø i Telemark	33 849	172 689	35 470	1 668	132 484	2 634	433
Børmlø	19 367	107 675	17 884	617	87 362	1 485	326
Båtsfjord	8 558	37 579	11 474	472	25 018	516	99
Dokka	30 937	145 226	38 099	1 628	103 351	1 871	277
Dombås	16 107	79 745	17 394	558	60 156	1 396	240
Drammen	182 490	983 728	142 404	10 952	810 185	17 953	2 216
Bragernes	99 103	533 321	75 483	6 178	440 337	9 934	1 370
Strømsø	83 387	450 407	66 921	4 774	369 848	8 019	846
Drangedal	8 880	46 840	9 131	498	36 332	737	143
Drobak	53 578	310 051	30 905	2 271	273 008	2 957	910
Egersund	41 677	217 573	41 831	1 831	169 789	3 643	479
Eidsvoll	36 243	182 114	38 657	2 240	137 815	2 977	426
Elnesvågen	23 637	115 423	27 812	1 040	84 458	1 793	320
Elverum	68 069	346 044	68 035	3 554	269 179	4 639	637
Evenskjer, opna 13. september	4 435	21 029	5 100	201	14 737	908	83
Evje	21 702	110 814	24 528	805	83 492	1 751	238
Fagernes, flytta 9. februar	57 542	287 030	58 317	3 111	221 850	3 062	690
Farsund	23 085	126 346	20 854	779	102 692	1 669	353
Fauske	51 104	256 791	54 774	1 942	197 081	2 546	449
Finnsnes	50 381	252 820	53 415	1 442	193 664	3 663	636
Flekkefjord	31 269	161 278	34 325	1 347	122 768	2 476	362
Flisa	27 641	121 273	36 027	2 060	81 706	1 184	296
Florø	35 951	178 649	38 346	890	135 723	3 327	362
Fosnavåg	15 414	78 979	15 764	630	61 706	694	185
Fredrikstad	162 535	845 308	145 489	10 391	671 502	15 877	2 048
Torbyen	101 441	533 621	87 880	6 521	428 487	9 374	1 360
Østsiden	61 094	311 687	57 609	3 871	243 016	6 503	688
Frøya	13 642	59 104	18 427	652	39 096	773	155
Førde	73 646	383 801	72 511	2 742	298 595	8 818	1 135
Gausdal	14 123	71 256	14 062	797	55 286	949	163
Geilo, ombyg. 31. mai	31 153	167 782	18 049	1 138	146 485	1 582	528
Gjøvik	106 894	558 019	98 142	6 056	444 716	7 857	1 248
Gol	40 083	206 364	37 008	1 712	163 580	3 397	667
Gran	57 787	292 636	58 563	3 925	225 112	4 317	719
Grimstad	55 562	313 125	42 892	2 516	262 160	4 764	792

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholfritt
Grong	12 965	60 027	16 176	705	42 294	739	114
Halden	46 591	231 317	49 924	3 124	172 338	5 299	631
Hamar, ombyg. 22. mars	140 674	749 983	111 865	7 678	613 840	13 561	3 038
Hammerfest	42 794	209 639	45 742	1 255	158 939	3 174	529
Harstad	101 436	537 701	91 894	3 247	432 768	8 566	1 226
Haugesund	165 675	909 349	140 375	5 972	749 935	10	

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholfritt
Oppdal	40 701	209 017	36 358	1 758	167 262	3 129	508
Orkanger	71 708	353 585	75 389	3 290	269 400	4 826	680
Os	53 273	300 626	40 752	1 768	253 653	3 692	761
Oslo	2 469 426	13 305 437	1249 286	114 101	11 569 738	322 181	50 137
Alna	70 342	382 678	46 341	2 722	321 676	10 044	1896
Briskeby	88 666	457 707	26 882	3 462	417 326	8 278	1760
CC Vest	233 106	1 294 245	72 376	13 530	1187 617	15 950	4 772
Frogner	71 357	395 613	27 961	3 945	357 210	5 425	1 073
Gorud	40 154	208 804	39 838	1 993	162 670	3 629	674
Grunerløkka	68 551	390 688	36 238	2 271	335 380	15 357	1 442
Grønland Basar	53 785	300 036	35 920	1 685	251 022	10 046	1 363
Holmlia	35 861	202 116	25 852	1 901	171 018	2 709	636
Kundesenter/nettbutikk	136 956	607 473	52 582	4 720	529 925	15 518	4 728
Lambertseter	109 954	623 537	55 935	5 572	547 553	12 520	1 957
Linderud	65 793	356 274	50 526	3 615	294 466	6 683	984
Majorstuen	123 208	713 714	49 340	7 522	644 098	10 633	2 121
Manglerud	101 431	567 359	64 064	5 017	486 260	10 254	1 764
Oslo City	147 259	807 041	96 253	5 861	674 004	27 519	3 403
Oslo S	72 968	392 332	59 520	3 071	319 023	10 008	710
Rosenkrantzg.	54 439	305 629	24 029	1 859	267 616	10 627	1 497
Røa	101 113	571 294	37 963	6 736	515 839	9 031	1 726
Sandaker	81 679	443 357	55 434	4 607	367 578	13 793	1 944
Skøyen	73 644	402 477	23 314	2 470	366 762	8 375	1 556
St.Hanshaugen	51 362	299 688	24 928	1 905	260 939	10 906	1 010
Steen & Strom	56 590	315 178	22 857	2 130	280 798	8 284	1 110
Storo	100 134	564 369	45 855	4 429	488 104	22 839	3 142
Stovner	73 014	381 252	67 465	3 981	301 557	7 108	1141
Thereses gate	74 220	421 235	28 733	2 924	376 800	11 234	1 544
Tveita	98 862	545 204	77 075	6 399	449 005	11 229	1 497
Ullevål Stadion	83 709	493 441	29 457	3 599	447 118	11 277	1 991
Vika	150 381	595 743	33 841	4 216	529 424	26 228	2 042
Økern	50 888	266 954	38 708	1 960	218 953	6 678	656
Ota	25 523	126 633	28 152	1 539	94 956	1 783	204
Porsgrunn	103 958	559 039	89 175	5 250	456 552	6 601	1 460
Rakkestad	13 546	64 756	15 883	802	46 841	1 010	220
Randaberg	39 564	226 031	29 751	1 287	191 453	3 101	439
Raufoss	32 190	156 841	36 456	1 940	116 364	1 727	354
Re	38 561	202 979	34 663	2 398	162 911	2 431	577
Rena	15 971	78 244	17 554	1 015	58 853	691	131
Ringebu	17 916	91 005	17 305	698	72 007	818	177
Ringsaker	90 017	459 122	92 334	5 376	356 525	3 966	922
Rudshøgda	52 467	264 455	54 427	3 361	203 528	2 545	595
Brumunddal	37 550	194 667	37 907	2 015	152 997	1 421	327
Rissa	18 558	85 365	23 231	960	60 059	752	362
Risør	24 237	141 774	15 972	866	122 918	1 579	439
Rjukan	20 993	106 651	20 644	1 072	83 333	1 330	273
Rognan	16 390	81 014	18 958	692	60 216	958	190
Rygge	105 295	565 322	82 186	5 354	468 202	8 167	1 413
Rødberg	7 360	35 779	7 660	367	27 088	523	141
Røros	32 176	154 131	34 175	1 310	116 376	1 879	392
Rørvik	18 830	85 048	24 470	820	58 527	1 023	207
Sandane	15 667	80 706	15 567	573	62 456	1 823	286
Sande	21 162	118 095	17 199	1 155	97 716	1 683	342
Sandefjord, ombyg. 21. mai	152 598	843 057	106 433	8 672	717 283	8 785	1 883
Sandnes	262 524	1 425 971	183 253	9 970	1193 896	34 994	3 857
Kvadrat	159 544	880 873	104 002	5 276	745 829	23 194	2 572
Sandnes sentrum	102 980	545 098	79 251	4 694	448 067	11 800	1 285
Sandnessjøen	46 936	231 317	49 656	1 712	177 162	2 285	503
Sarpsborg	75 922	374 533	79 939	4 517	278 871	10 195	1 011
Sauda	19 825	102 185	21 951	664	78 208	1 097	264
Selbu, opna 18. oktober	2 747	11 210	3 514	134	7 071	430	61
Seljord	16 791	83 217	18 996	708	62 204	1 100	210
Setermoen	13 971	70 214	14 565	377	54 023	1 081	168
Sjøvegan	9 946	50 876	10 400	307	39 472	588	109
Skarnes	18 599	86 096	22 669	854	61 082	1 332	159
Skedsmo	198 396	1 051 012	164 241	9 385	856 297	18 265	2 823
Lillestrøm	97 269	505 316	80 266	4 832	411 127	7 817	1 275
Strommen	101 127	545 696	83 975	4 553	445 170	10 449	1 548
Ski	110 397	615 477	75 808	4 964	522 181	10 611	1 904
Skien	117 324	650 364	94 055	7 924	539 647	7 463	1 274
Skjervøy	7 272	35 189	8 403	168	26 161	397	59
Slemmestad	66 529	373 940	47 220	2 938	317 739	5 047	997
Sogndal	37 887	199 518	37 421	1389	156 210	4 087	411
Sola	59 753	335 582	42 697	2 054	284 220	5 452	1 159
Sortland	60 765	307 453	64 363	2 507	235 305	3 978	1 300

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholfritt
Sotra	69 992	389 020	57 735	2 410	322 022	5 713	1139
Stange	30 959	154 252	34 389	1 931	115 984	1 674	274
Stathelle, ombyg. 15. november	56 202	314 232	45 913	2 713	261 520	3 132	954
Stavanger	351 141	1966 316	232 571	14 412	1674 897	39 501	4 929
Hillevåg	155 069	897 136	100 000	6 232	775 447	13 561	1893
Straensenteret	103 48						

Tabell 7a Marknadsdelen til grossistane 2012, totalt sal, 1000 liter

Grossistnamn	2012	Prosentdel
Arcus Wine Brands AS	4 411	5,5%
Pernod Ricard Norway AS	4 022	5,0%
Einar A Engelstad AS	3 806	4,8%
Arcus AS	3 755	4,7%
Vectura AS	3 224	4,0%
Stenberg & Blom AS	3 107	3,9%
Treasury Wine Estates Norway AS	2 852	3,6%
Vinordia AS	2 843	3,6%
Excellars AS	2 720	3,4%
Red & White AS	2 397	3,0%
Fondberg AS	1 967	2,5%
Best Cellars AS	1 947	2,4%
Robert Prizelius AS	1 913	2,4%
Concha y Toro Norway AS	1 867	2,3%
Autentico	1 788	2,2%
Andre	37 248	53,4%
Totalt	79 867	100%

Tabell 7c Marknadsdelen til grossistane 2012, brennevin, 1000 liter

Grossistnamn	2012	Prosentdel
Arcus AS	3 692	31,2%
Diageo Norway AS	1 668	14,1%
Pernod Ricard Norway AS	977	8,2%
Company of Spirits AS	704	5,9%
Edrington Norway AS	674	5,7%
Robert Prizelius AS	645	5,4%
Interbev AS	605	5,1%
Vectura AS	503	4,2%
Bacardi Norge AS	448	3,8%
Wiig Spirits AS	352	3,0%
Stenberg & Blom AS	179	1,5%
Einar A Engelstad AS	172	1,5%
Interbrands Norway AS	124	1,0%
Moestue Grape Selections AS	112	0,9%
Ekjord AS	96	0,8%
Andre	90	7,6%
Totalt	11 851	100,0%

Tabell 7b Marknadsdelen til grossistane 2012, svakvin, 1000 liter

Grossistnamn	2012	Prosentdel
Arcus Wine Brands AS	4 332	6,6%
Einar A Engelstad AS	3 607	5,5%
Pernod Ricard Norway AS	3 007	4,6%
Stenberg & Blom AS	2 889	4,4%
Treasury Wine Estates Norway AS	2 852	4,3%
Vinordia AS	2 831	4,3%
Excellars AS	2 718	4,1%
Vectura AS	2 627	4,0%
Red & White AS	2 396	3,6%
Best Cellars AS	1 947	3,0%
Fondberg AS	1 931	2,9%
Concha y Toro Norway AS	1 867	2,8%
Autentico AS	1 787	2,7%
Symposium Wines AS	1 721	2,6%
Moestue Grape Selections AS	1 503	2,3%
Andre	27 675	42,1%
Totalt	65 690	100,0%

Foto: Ellen Johanne Jarli

English summary

Vinmonopolet is owned solely by the Norwegian State. The company's main goal is to be an efficient and service minded chain of specialty shops, managing the exclusive right to sell wine, spirits and strong beer via retail outlets throughout Norway. Vinmonopolet has a social policy, but no private profit interests as the ambition is to handle beverage sales responsibly, and in the best interests of both the individual and the community.

Sales volumes rose by 1.9 per cent from 2011 to 79.9 million litres in 2012. The sales of table wine increased by 2.2 per cent to 65.7 million litres, while the sales of spirits decreased by 2 percent to 11.9 million litres. The figures for fortified wine shows 670 000 litres, down by 5.4 per cent. The overall increase in sales is due to various factors: 11 new outlets, high purchasing power, and a greater public interest for wine all contribute considerably to the sales. The conti-

nued preference for red wine compared to white distinguishes the Norwegian demand for table wine from the tendency seen in other countries. In Norway the ratio is 3:1 in favour of red wine, compared to 1:1 in UK and 3:2 in Sweden. We believe this to be mainly due to climatic factors. In many parts of Norway, during most of the year, it's "too cold" to drink white wine. Thus, we see that the sales of white wine peaks in July, whilst the sales of red wine peaks in December. Whilst white wine is most popular in the southernmost parts of Norway, red wine is most popular in the north. In 2012 Italy kept their leading position for red wine, followed by Spain and France. During the 1980s the registered sales of spirits were reduced by more than 50 per cent whilst the unregistered consumption of illegal spirits, such as moonshine liquor and smuggled spirits, increased. After two reductions in taxes on

spirits, from 1 January 2002 and 1 January 2003, this trend changed. However, in 2010 Vinmonopolet's sale of spirits decreased for the first time since 2004, and this trend has continued ever since. It is likely that this is due to an increase in the sales from tax-free shops and the Swedish Systembolaget's shops near the Norwegian border.

Vinmonopolet's sales revenue in 2012 total NOK 11 961.4 million excluding VAT. Net profit before tax is NOK 167.5 million compared to NOK 159.3 million the year before. Taxes amount to NOK 47.0 million. By decision of Stortinget (the Parliament), Vinmonopolet will pay a dividend of 50 per cent of the profit after tax to the state. This amounts to NOK 60.3 million. As of 31 December 2012, Vinmonopolet had 278 retail-outlets in operation with 1 805 full- and parttime employees, the equivalent of 675 full-time employees.

KEY FIGURES	2012	2011	2010	2009
<i>Sales (1 000 litres)</i>				
Table wine	65 690	64 272	63 422	62 108
Fortified wine	670	708	781	840
Spirits	11 851	12 097	12 617	12 874
Other products	1 656	1 333	1 137	924
TOTAL	79 867	78 410	77 957	76 746
<i>REVENUE AND RESULTS (NOK mill)</i>				
Gross sales revenue (incl VAT)	14 951,8	14 488,4	14 013,9	13 695,7
Operating revenue	11 971,5	11 605,9	11 228,5	10 957,7
Operating profit	123,1	118,9	176,6	78,5
Net profit before tax	167,5	159,3	211,6	117,2
<i>CAPITAL</i>				
Assets (NOK mill)	3 180,9	3 280,6	2 992,9	2 766,1
Shareholder's equity (NOK mill)	273,0	466,7	692,2	584,3
Equity to assets ratio (%)	8,6	14,2	23,1	21,1
<i>PROFITABILITY (%)</i>				
Gross profit ratio ¹	12,6	12,4	12,2	11,9
Operating margin ²	1,4	1,4	1,9	1,1
Return on assets ³	5,3	5,2	7,4	4,4
Return on shareholder's equity ⁴	45,3	27,5	33,2	23,4
<i>LIQUIDITY</i>				
Current ratio ⁵	157,1	145,6	144,9	151,3
Working capital (NOK mill) ⁶	906,9	847,4	785,6	785,2
<i>EMPLOYEES</i>				
Total permanent employees at Dec 31	1 805	1 815	1 876	1 824
Of which: full time	675	671	692	675
part time	1 130	1 144	1 180	1 149
Equivalent full time employees	1 125	1 130	1 198	1 168
Retail outlets at Dec 31	278	267	259	248

$$^{(1)} \text{Gross profit ratio} = \frac{\text{sales revenue} - \text{cost of goods sold}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^{(4)} \text{Return on shareholder's equity} = \frac{\text{profit before tax}}{\text{average of shareholders equity as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^{(2)} \text{Operating margin} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expenses}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^{(5)} \text{Current ratio} = \frac{\text{current assets}}{\text{current liabilities}} \times 100$$

$$^{(3)} \text{Return to asset} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expenses}}{\text{average of total capital as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^{(6)} \text{Working capital} = \frac{\text{current assets} - \text{current liabilities}}{\text{current assets} - \text{current liabilities}}$$

For elektronisk versjon, klikk deg inn på
aarsberetning.vinmonopolet.no